

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАР

2017 жылғы 27 қаңтар

Қазақстанда теңгенің жоғары сападағы қолдан жасалған үлгілері анықталған жоқ – Ұлттық Банк

Қазақстанда ұлттық валюта – теңгенің сапалы қолдан жасалу үлгілері жоқ. Бұл туралы ҚР Ұлттық Банкінің Қолма-қол ақшамен жұмыс жүргізу басқармасының бастығы Тоғжан Әбішева хабарлады.

«Барлық қолдан жасалған үлгілер түрлі-түсті принтерлерде және кәдімгі офсеттік қағазда жасалады және оларды арнайы касса техникасы арқылы оп-оңай анықтауға болады. Банк терминалы мұндай банкнотты қабылдамайды, себебі техника арқылы тануға болатын арнайы белгілер бойынша танып біледі», – деп атап өтті Т. Әбішева.

Ұлттық Банктің өкілі сондай-ақ жалған ақшаны жасауға қарсы іс-қимыл бойынша жұмысты құқық қорғау органдары мен қаржы реттеушісі тұрақты негізде жүргізетінін атап өтті.

Мәселен, 2016 жылы Ұлттық Банкке 10 744 680 теңге сомаға 3 469 күмәнді ақша белгісі сараптамаға келіп түсті, олардың ішінде 2 067 070 теңге сомаға 928 ақша белгісі қолдан жасау белгілері бар деп танылды. 2015 жылмен салыстырғанда жалған ақша белгілерінің саны 145 данаға азайды.

«Негізінен орта номиналдағы банкноттарды қолдан жасайды, себебі олар айналыста кеңінен таралған және оларға баса назар аудармайды. 2016 жылы Ұлттық Банктің сарапшылары 2012 жылғы үлгідегі номиналы 2000 теңгелік 261 банкнотты (анықталған қолдан жасалған банкноттардың жалпы санынан 28%), 2014 жылғы үлгідегі номиналы 1000 теңгелік 155 банкнотты (анықталған қолдан жасалған банкноттардың жалпы санынан 16%) анықтады», – деп нақтылады ол.

Теңгені көбінесе лазерлік принтерді қолдана отырып қолдан жасайды – Т.Әбішева

Қолдан жасалған банкноттарды дайындаудың ең көп таралған әдісі оларды лазерлік принтерде басып шығару болып қалуда. Бұл туралы ҚР Ұлттық Банкінің Қолма-қол ақшамен жұмыс жүргізу басқармасының бастығы Тоғжан Әбішева хабарлады.

Оның айтуынша, бір бөлігі түпнұсқа, ал екіншісі ағынды принтерде басып шығарылған екі желімделген бөліктен тұратын қолдан жасалған банкноттар сирегірек кездеседі. «Бұл ретте ағынды принтердің көмегімен басып шығарылған банкноттың бөлігінде ультракүлгін қорғаныш болмайды, ал жарыққа тосып қараған кезде екі бетін желімдегеннен айқын із көрініп тұрады, – деп атап өтті. – Сонымен қатар 2016 жылы 2014

жылғы үлгідегі номиналы 1000 теңгелік банкноттарды қолдан жасаудың жаңа түрлері пайда болды. Бұл банкноттар ағынды принтерде басып шығарылды. Қорғаныш жібі және «Спарк» элементі жылтырағы бар тырнаққа арналған лакпен салынған».

Ол сондай-ақ номиналы 5000 және 10000 теңгелік банкноттарды қолдан жасау жағдайларының орын алғанын хабарлады. «Самұрық» құсы түріндегі сұтамғы белгісі банкноттың сырт жағынан негізінен трафаретпен ақ бояумен салынды. Сонымен бірге СПАРК қорғаныш элементінің барыстың қанаты және көгершіннің бейнесі түрінде салынуы кездесті, ол түпнұсқа банкноттың көлбеу бұрышын ауыстыруға орай түсін өзгертуге тиіс. Әрине, қолдан жасалған банкноттарда мұндай әсер болмайды», – деді Қазақстан Ұлттық Банкінің өкілі.

«1000 теңгелік жалған банкноттарда сырт жағынан «ОПТИКС» қорғаныш элементін салу үшін қағазда ойып алынған терезе айқын көрінеді. Бұдан басқа, қорғаныш жібін салуға тырысқан кезде түпнұсқа ақшада болуға тиіс бояу ауыстыру әсері мен жазба жоқ», – деп толықтырды ол.

Қолдан жасалған банкноттарды арнайы касса техникасы арқылы оп-оңай анықтауға болады. «Банк терминалы қолдан жалған банкнотты қабылдамайды, себебі техника арқылы тануға болатын арнайы белгілер бойынша танып біледі. Қолдан жасалған ақша белгілерін анықтаған жағдайда бұл туралы Мемлекеттік кірістер комитетінің экономикалық зерттеулер қызметіне не полицияға тез арада хабарлау қажет», – деп қорытындылады Т. Әбішева.

Ұлттық Банкте жалған теңгені анықтау үшін «Сезін-қара-аударып көр» әдісі туралы айтып берді

Банкноттың түпнұсқалығын анықтау оңай, – деп санайды ҚР Ұлттық Банкінің Қолма-қол ақшамен жұмыс жүргізу басқармасының бастығы Тоғжан Әбішева. Ол **«Сезін-қара-аударып көр»** әдісі туралы айтып берді.

«Алдымен банкнотты **сезіну** қажет. Банкнот қағазы ерекше шытырлайды. Бұл банкнотты шығаруға жасалған арнайы қағаз. Барлық банкнотқа банкноттың өзіне бедер беретін арнайы мөр қойылған. Бұл – саусақтың ұшымен жақсы ажыратуға болатын шығыңқы жоғары бедерлі элементтер», – деді Т. Әбішева.

Содан соң, оның айтуынша, банкнотқа мұқият **қарау** қажет. «Алдымен қараған кездегі жалпы әсер қалыптастырылады: ақша белгісі таза, айқын, қарама-қарсы немесе лас емес пе, дақтары немесе аққан бояулары бар ма. Банкнотты жарыққа тосып қараған кезде көп ақпарат алуға болады, бұл сутамғы белгілерге қатысты – ағымдағы серияда бұл мифтік танымдағы «Самұрық» құсы, номиналдың цифрлық бейнеленуі. Демек, ол жалған ақша белгілерінде болатын айғыздалған сурет емес, нақты бір сурет, – деп жалғастырды ол – Сол сияқты қағаздың бетінде жарыққа тосып қараған кезде жазуы бар тұтас жіп ретінде көрінетін, жазуы бар пунктирлер – тұтас магнитті және үзік-үзік (металл) жіпті көру қажет».

Соңғы әдіс – **«Аударып көр»**. «Банкноттарда түсі өзгеретін арнайы бояумен салынған бейнелер болады, банкноттарды аударған немесе көлбеу бұрышын өзгерткен кезде олардың түсі жасыл түстен алтындатылған түске дейін өзгереді. Әңгіме СПАРК элементі жайында болып отыр», – деп түсіндірді Ұлттық Банк өкілі.

Т. Әбішеваның айтуынша, **«Сезін-қара-аударып көр»** әдісі қарапайым адамның банкноттың түпнұсқалығын арнайы жабдықсыз анықтауы үшін жеткілікті болып табылады.

«Әрине, банкноттарда қорғаныш элементтері көп, бірақ «көзбен көріп» сараптамадан өткізу үшін жоғарыда аталған элементтерге көңіл аударудың өзі жеткілікті», – деп түсіндірді бұл әдісті ол.

Т. Әбішева Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің «Жалған ақша немесе бағалы қағаздар жасау, сақтау, алып өту немесе өткізу» 231-бабына сәйкес ақша

қаражатын қолдан жасаумен байланысты қылмысты жасағаны үшін мүлкі тәркіленіп, он екі жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыру көзделгенін еске салды.

Толығырақ ақпаратты мына телефон бойынша алуға болады:

+7 (727) 270 45 85

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz